

ปัญหาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียน

: กรณีความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์*

ดิศรณ์ ลิขิตวิทย์วุฒิ**

๑. บทนำ

เหตุการณ์อาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ชาวโรฮิงญาที่เกิดขึ้นในรัฐยะไข่ประเทศเมียนมาร์ในช่วงศตวรรษที่ ๒๑ นี้ เป็นที่กล่าวขานกันอย่างกว้างขวางทั้งในประชาคมระหว่างประเทศ และระหว่างกลุ่มรัฐสมาชิกของอาเซียน แต่ทั้งนี้เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคมโลกแต่อย่างใดหากแต่ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้วอยู่หลายครั้งหลายคราตามลำดับช่วงเวลา เช่น การล้างเผ่าพันธุ์ชาวอาร์เมเนีย (ค.ศ.๑๙๑๕) การล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ.๑๙๓๓-๑๙๔๕) การล้างเผ่าพันธุ์ชาวบอสเนียในสงครามยูโกสลาเวีย (ค.ศ.๑๙๙๕) การล้างเผ่าพันธุ์ชาวทุตซีในประเทศรวันดา (ค.ศ.๑๙๙๔) หรือแม้กระทั่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เองก็เคยเกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันนี้มาก่อนเช่นกัน เช่น ในเหตุการณ์ “ทุ่งสังหาร (killing field)” ณ ประเทศกัมพูชา ในช่วงปี ค.ศ.๑๙๗๕-๓๙๗๙

อย่างไรก็ตามความกระตือรือร้นในเรื่องการดำเนินคดีกับความผิดอาญาระหว่างประเทศร้ายแรงของรัฐสมาชิกอาเซียนก็ดูเหมือนจะยังมีไม่มากเท่าที่ควร ทั้งนี้สะท้อนผ่านสถานการณ์เป็นรัฐภาคีธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ (Rome Statute of International Criminal Court) และนิตินโยบายทางอาญา (criminal policy) ของแต่ละประเทศ กล่าวคือ ในบรรดารัฐสมาชิกของอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ มีเพียงประเทศกัมพูชาประเทศเดียวเท่านั้นที่ได้มีการให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีธรรมนูญฉบับดังกล่าวเพื่อยอมรับเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลอาญาระหว่างประเทศ^๑ และในส่วนของการกำหนดความผิดอาญานั้นมีเพียงบางประเทศเท่านั้นที่ได้มีการกำหนดฐานความผิดอาญาระหว่างประเทศร้ายแรงไว้ในกฎหมายอาญาภายในของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ กรณีดังกล่าวนี้จึงก่อให้เกิดประเด็นปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (extradition) สำหรับฐานความผิดอาญาระหว่างประเทศร้ายแรงดังกล่าวขึ้นในระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนด้วยกันเอง

ด้วยเหตุนี้บทความฉบับนี้ผู้เขียนจึงจะได้ทบทวนถึงเหตุการณ์ล้างเผ่าพันธุ์ที่เกิดขึ้นในรัฐสมาชิกอาเซียน อธิบายถึงความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ หลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดน แล้วจากนั้นจะได้ทำการวิเคราะห์ถึงปัญหาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนและนำเสนอแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

* บทความนี้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๑

** นักวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ “State Parties to the Rome Statute”; retrieved on 1 October 2018 from https://asp.icc-cpi.int/en_menus/asp/states%20parties/asian%20states/Pages/cambodia.aspx; ทั้งนี้กรณีของประเทศฟิลิปปินส์นั้นถึงแม้จะเคยเป็นรัฐภาคีธรรมนูญกรุงโรมก็ตาม แต่ในปี พ.ศ.๒๐๑๘ ก็ได้ประกาศถอนตัวแล้วหลังถูกตรวจสอบกรณีสงครามยาเสพติด; โปรดดู The Guardian, “Rodrigo Duterte to pull Philippines out of international criminal court” retrieved on 1 October 2018 from <https://www.theguardian.com/world/2018/mar/14/rodrigo-duterte-to-pull-philippines-out-of-international-criminal-court-icc>

๒. อาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ที่เกิดขึ้นในรัฐสมาชิกอาเซียน

ด้วยเหตุที่มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งสะท้อนผ่านการแบ่งแยกของดินแดนที่เป็นส่วนสัด และภาษาที่มีความแตกต่างกัน การให้ความสำคัญกับ “กลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic group)” และ “เชื้อชาติ (race)” โดยการเอาลักษณะทางวัฒนธรรม ทางชีววิทยา สีสันรูปร่างหน้าตาและสายเลือดมาเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกความเป็นลักษณะเฉพาะหรือความแตกต่าง^๒ จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อเกิดอาชญากรรมที่คนชาติพันธุ์หนึ่งกระทำต่อคนอีกชาติพันธุ์หนึ่งขึ้นแล้ว กรณีดังกล่าวจึงอาจไม่เป็นไปแต่เพียงเพื่อผลแห่งการกระทำความผิดอาญาโดยทั่วไป หากแต่มีเรื่องของการเลือกปฏิบัติ หรือการลดทอนคุณค่าของชาติพันธุ์ที่ถูกกระทำผสมผสานเข้าไปอีกด้วย การฆาตกรรม หรือการประทุษร้ายในบริบทดังกล่าว จึงไม่ใช่การฆ่าหรือทำร้ายผู้อื่นอันเป็นอาชญากรรมทั่วไป (common crime) อีกต่อไป หากแต่ได้ยกระดับความรุนแรงถึงขั้นที่เป็นลักษณะการกำจัดชาติพันธุ์ให้หมดไป (ethnic cleansing)^๓ ที่เรียกว่าอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ (the crime of genocide) ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระดับโลกตามที่สะท้อนในกฎบัตรแห่งสหประชาชาติข้อที่ ๗^๔ และอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษการล้างเผ่าพันธุ์ ค.ศ.๑๙๔๘ (Convention on the Prevention and Punishment of Genocide, 1948)^๕

ทั้งนี้การกระทำอันเป็นความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นี้ ผู้เขียนขอยกมาเป็นกรณีศึกษา ๒ กรณีคือ เหตุการณ์ทุ่งสังหารในประเทศกัมพูชา และเหตุการณ์ล้างเผ่าพันธุ์ชาวโรฮิงญาในประเทศเมียนมาร์

๒.๑ เหตุการณ์ทุ่งสังหารในประเทศกัมพูชา

ในช่วงเวลาที่ประเทศกัมพูชาอยู่ภายใต้ระบอบเขมรแดง (Khmer Rouge) โดยนายพล พต (Pol Pot) ระหว่างวันที่ ๑๗ เมษายน ค.ศ.๑๙๗๕ ถึงวันที่ ๖ มกราคม ค.ศ.๑๙๗๙ รัฐมีแนวคิดและมีความพยายาม ที่จะสร้างสังคมอุดมคติคอมมิวนิสต์ขึ้น โดยทั้งนี้ได้มีการยกเลิกระบบตลาด เงินตรา ค่าแรงและกรรมสิทธิ์ส่วนตัว ตลอดจนยกเลิกสถาบันการศึกษาและศิลปะวัฒนธรรมด้วยการทำลายโรงเรียนและวัดจนหมดสิ้น^๖ นำไปสู่การล้างเผ่าพันธุ์โดยการสังหารหมู่ (massacre) และการกดขี่ข่มเหง (persecution) ด้วยมาตรการ

^๒ ประสิทธิ์ ลิปรีชา, “กระบวนการศึกษชาติพันธุ์สัมพันธ์” วารสารสังคมมนุษย์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (๒๕๕๗), น.๒๒๓.

^๓ See “Ethnic Cleansing” retrieved on 1 October 2018 from https://www.history.com/topics/holocaust/ethnic-cleansing#section_3

^๔ United Nations, “CHAPTER VII: ACTION WITH RESPECT TO THREATS TO THE PEACE, BREACHES OF THE PEACE, AND ACTS OF AGGRESSION”; retrieved on 1 October 2018 from <http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-vii/index.html>

^๕ Convention on the Prevention and Punishment of Genocide, 1948

Article II

In the present Convention, genocide means any of the following acts committed with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group, as such :

(a) Killing members of the group;

(b) Causing serious bodily or mental harm to members of the group;

(c) Deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part;

(d) Imposing measures intended to prevent births within the group;

(e) Forcibly transferring children of the group to another group

^๖ Ben Kiernan, “The Cambodian Genocide, 1975-1979” in Samuel Totten (ed.), **Century of Genocide**; retrieved on 1 October 2018 from <https://www.niod.nl/sites/niod.nl/files/Cambodian%20genocide.pdf>

ต่างๆต่อกลุ่มบุคคลที่นับถือศาสนาพุทธ กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อย และกลุ่มบุคคลผู้มีความเห็นต่างทางการเมือง^๗ อย่างไรก็ตามระบอบการปกครองดังกล่าวก็ได้ล่มสลายในที่สุด จนกระทั่งในปี ค.ศ.๑๙๙๗ รัฐบาลกัมพูชา เห็นว่าการล้างเผ่าพันธุ์เป็นอาชญากรรมที่สมควรถูกลงโทษ จึงได้มีคำร้องขอต่อองค์การสหประชาชาติ (United Nations) เพื่อช่วยในการจัดตั้งศาลอาญาพิเศษฟ้องร้องผู้บังคับบัญชาระดับสูงของเขมรแดงเนื่องจากศาลอาญาระหว่างประเทศที่ได้จัดตั้งขึ้นตามธรรมนูญกรุงโรมไม่มีอำนาจพิจารณาคดีเหตุการณ์ย้อนหลังได้ โดยทั้งนี้ในปี ค.ศ.๒๐๐๑ สมัชชาแห่งชาติกัมพูชาก็ได้ออกกฎหมายจัดตั้งศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศร้ายแรงในเหตุการณ์ดังกล่าว ที่เรียกว่า “องค์คณะพิเศษในศาลกัมพูชา (Extraordinary Chambers in The Courts of Cambodia; ECCC)” ทั้งนี้รัฐบาลได้ใช้เจ้าหน้าที่และผู้พิพากษาของกัมพูชาร่วมกับบุคลากรชาวต่างชาติ เข้าร่วมกระบวนการพิจารณาคดีด้วย เนื่องจากความอ่อนแอของระบบกฎหมายของกัมพูชาและเพื่อความเป็นสากลด้านกระบวนการยุติธรรม^๘

๒.๒ เหตุการณ์ล้างเผ่าพันธุ์ชาวโรฮิงญาในประเทศเมียนมาร์

สืบเนื่องจากเมื่อปี พ.ศ.๑๙๖๒ ประเทศเมียนมาร์ได้เกิดการรัฐประหารโดยนายพลเนวิน และมีการประกาศรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พร้อมกับการตั้งรัฐบาลสังคมนิยมพม่าและการประกาศใช้นโยบาย “วิถีพม่า สู่สังคมนิยม (Burmese way to socialist)” หรือที่เรียกว่า “กระบวนการทำให้เป็นพม่า (Burmanisation)”^๙ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนเกิดความรู้สึก “ชาตินิยมพม่า-พุทธ” ทั้งยังบ่มเพาะความเกลียดชังกลุ่มชาติพันธุ์ ที่แตกต่างไปจากพม่าอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของชาวโรฮิงญาผู้อาศัยอยู่ในรัฐยะไข่ เพราะมีรูปลักษณ์ ภาษา ศาสนาที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง และนอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งที่สั่งสมมาตลอดช่วงระยะเวลาประวัติศาสตร์อีกด้วย เพราะชาวโรฮิงญานั้นไม่ได้อาศัยอยู่ในเมียนมาร์ตั้งแต่ดั้งเดิม หากแต่อพยพมาจากประเทศบังกลาเทศในยุคนานิคอมอังกฤษ^{๑๐} ด้วยเหตุนี้ทางรัฐบาลจึงได้ออกมาตรการต่างๆจำกัดสิทธิเสรีภาพของชาวโรฮิงญา รวมทั้งมีความพยายามที่จะขับไล่บุคคลกลุ่มนี้ออกจากประเทศด้วยวิธีการต่างๆ นับแต่นั้นเป็นต้นมา โดยมีการยกระดับความรุนแรงมากขึ้นนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจนถึงขั้นที่เรียกว่าเป็น “อาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์”^{๑๑} โดยทั้งนี้วันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ.๒๐๑๗ นั้น ได้ปรากฏว่ากองทัพเปิดปฏิบัติการกวาดล้างขั้นรุนแรง มีการสังหารชาวโรฮิงญาหลายพันคน วางเพลิงเผาหมู่บ้าน กระทำการอันเป็นการทารุณทางเพศอย่างกว้างขวาง บีบให้ชาวมุสลิมโรฮิงญาราว ๗๐๐,๐๐๐ คนอพยพหนีข้ามชายแดนเข้าสู่บังกลาเทศ^{๑๒} จนกระทั่งวันที่ ๒๘ กันยายน ค.ศ.๒๐๑๘ องค์การสหประชาชาติก็ได้เตรียมดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยการ

^๗ Ibid.

^๘ Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia, “Introduction to the ECCC”; retrieved on 2 October 2018 from <https://www.eccc.gov.kh/en/introduction-eccc>

^๙ ลลิตา หาญวงษ์, “วิกฤตโรฮิงญากับข้อถกเถียงในเชิงประวัติศาสตร์”; สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ จาก <https://www.the101.world/rohingya-crisis-through-historical-perspective/>

^{๑๐} สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “การละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญาสู่ปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติข้ามชาติ”; สืบค้นเมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ จาก http://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2558/oct2558-1.pdf

^{๑๑} United Nations, “Myanmar military leaders must face genocide charges – UN report”; retrieved on 2 October 2018 from <https://news.un.org/en/story/2018/08/1017802>

^{๑๒} British Broadcasting Corporation, “Myanmar: What sparked latest violence in Rakhine?”; retrieved on 2 October 2018 from <https://www.bbc.com/news/world-asia-41082689>

ส่งเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการยื่นเรื่องต่อศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court; ICC) แต่อย่างใด

๓. คำอธิบายความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์

จากการนำเสนอเหตุการณ์อาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ในช่วงต้นนั้นสามารถอธิบายได้ว่า ความผิดอาญาระหว่างประเทศร้ายแรงฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์นั้นไม่ได้เป็นเรื่องที่ห่างไกลจากประชาคมอาเซียนเลยแต่อย่างใด ดังนั้น รัฐสมาชิกอาเซียนจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความผิดฐานดังกล่าวเพื่อให้มีกลไกในการป้องกันและปราบปรามการกระทำดังกล่าวไม่ให้เกิดขึ้นในอนาคต โดยในส่วนนี้จะได้อธิบายบทนิยาม และองค์ประกอบความผิดของอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์

๓.๑ บทนิยามของการล้างเผ่าพันธุ์

ความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์เป็นหนึ่งในสี่ของความผิดอาญาระหว่างประเทศร้ายแรง ซึ่งเป็นที่รู้จักมากที่สุด เนื่องจากเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองที่สะท้อนผ่านสื่อต่างๆ ทำให้ประชาชนทราบถึงลักษณะการล้างเผ่าพันธุ์อย่างชัดเจนและกว้างขวาง^{๑๓} ทั้งนี้คำว่า “ล้างเผ่าพันธุ์ (genocide)” นี้ถูกหยิบยกขึ้นมาใช้เป็นครั้งแรกโดย Raphael Lemkin นักนิติศาสตร์ชาวโปแลนด์เชื้อสายยิว ในปี ค.ศ.๑๙๔๔ ในหนังสือเรื่อง “Nazi Crimes in Occupied Europe”^{๑๔} และต่อมาก็ได้มีการกำหนดบทนิยามอย่างเป็นทางการโดยมติขององค์การสหประชาชาติข้อ ๙๖(๑) โดยให้คำนิยามว่า

“การล้างเผ่าพันธุ์ คือ การปฏิเสธการมีอยู่ของกลุ่มบุคคลทั้งหมด ทำนองเดียวกับการฆาตกรรมซึ่งเป็นการปฏิเสธสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ของปัจเจกชน โดยการปฏิเสธเช่นนี้นอกจากจะได้อหักหาญความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของมนุษยชาติแล้ว ยังส่งผลให้เกิดความเสียหายที่ต่อวัฒนธรรม ศีลธรรม ชาติพันธุ์ รวมไปถึงเจตจำนงและวัตถุประสงค์ขององค์การสหประชาชาติอีกด้วย”^{๑๕}

ด้วยเหตุนี้ การล้างเผ่าพันธุ์จึงเป็นอาชญากรรมที่กระทบโดยตรงทั้งต่อผู้เสียหายที่เป็นปัจเจกชน กลุ่มบุคคล และความหลากหลายของมนุษยชาติ^{๑๖} ที่ถูกยกระดับให้เป็น “กฎหมายบังคับเด็ดขาด (ius cogens)” และนอกจากนี้ลักษณะแห่งการกระทำที่ร้ายแรงจนได้รับการขนานนามว่าเป็นอาชญากรรมของอาชญากรรม (the crime of crimes) เลยทีเดียว^{๑๗}

๓.๒ องค์ประกอบความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์

องค์ประกอบความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ได้ปรากฏตัวเป็นลายลักษณ์อักษรในธรรมนูญกรุงโรมข้อ ๖ ซึ่งได้บัญญัติว่า

^{๑๓} ปกป้อง ศรีสนิท, คำอธิบายกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๖), น.๔๐.

^{๑๔} William A. Schabas, *An introduction to the International Criminal Court*, 3rd Edition, (Cambridge, U.K. : Cambridge University Press, 2007), p.91.

^{๑๕} United Nations General Assembly, “RESOLUTIONS ADOPTED BY THE GENERAL ASSEMBLY DURING ITS FIRST SESSION”; retrieved on 2 October 2018 from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/033/47/IMG/NR003347.pdf?OpenElement>

^{๑๖} Robert Cryer et.al, *An Introduction to International Criminal Law and Procedure*, 2nd Edition, (Cambridge, U.K. : Cambridge University Press, 2011), p.165.

^{๑๗} Antonio Cassese, *International Criminal Law*, (Oxford : Oxford University Press, 2003), p.98.

“เพื่อประโยชน์แห่งธรรมนูญฉบับนี้ การล้างเผ่าพันธุ์ หมายถึง การกระทำต่างๆ ดังต่อไปนี้ ที่มุ่งทำลายทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของคนชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มศาสนา

- (a) การฆ่าสมาชิกของกลุ่ม
- (b) การทำร้ายสมาชิกของกลุ่มจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส
- (c) การทำลายเงื่อนไขการดำรงชีวิตของกลุ่มโดยไตร่ตรองไว้ก่อนเพื่อทำลายคนในกลุ่มทั้งหมดหรือแต่บางส่วน
- (d) กำหนดมาตรการป้องกันการเกิดของสมาชิกในกลุ่ม
- (e) การบังคับย้ายเด็กของกลุ่มไปยังกลุ่มอื่น”^{๑๘}

อธิบายได้ว่า รูปแบบการกระทำตาม (a)-(e) นี้ คือ องค์ประกอบภายนอก (external elements) ที่ได้กำหนดลักษณะแห่งการกระทำของความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์เอาไว้ ๕ รูปแบบซึ่งมีข้อสังเกตว่าการล้างเผ่าพันธุ์นั้นไม่ได้มีแต่เพียงการกระทำอันเป็นการฆ่าเพียงแต่อย่างเดียวนั้น หากแต่มีลักษณะการกระทำรูปแบบอื่นๆอีกด้วย การล้างเผ่าพันธุ์จึงมีความหมายกว้างกว่าการฆาตกรรม ดังนั้น ในทางวิชาการฐานความผิดดังกล่าวจึงไม่เรียกว่า “การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” แต่เป็น “การล้างเผ่าพันธุ์”^{๑๙}

นอกจากองค์ประกอบภายนอกแล้ว องค์ประกอบความผิดของอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ยังต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบเชิงบริบท (contextual elements) อีกด้วย กล่าวคือ การกระทำตาม (a)-(e) อันจะเป็นการล้างเผ่าพันธุ์ต้องเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในบริบทที่เป็นรูปแบบที่ชัดเจน (manifest pattern) หรือมีผลเป็นการทำลายล้างได้ด้วยตัวของมันเอง (effect such destruction)^{๒๐} ทั้งนี้ก็เพราะว่าผู้ร่างธรรมนูญกรุงโรมไม่ต้องการให้ความผิดอาญาทั่วไปกลายเป็นการล้างเผ่าพันธุ์ ซึ่งถ้าหากเป็นเช่นนั้นแล้วก็จะเป็นการละลายความรุนแรงของความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ไปเสีย^{๒๑}

และสุดท้ายนี้ผู้กระทำจะต้องมีองค์ประกอบภายใน (mental elements) คือเจตนา (intent) และเจตนาพิเศษ (special intent) อีกด้วย กล่าวคือ ผู้กระทำจะต้องรู้ข้อเท็จจริงว่าตนได้กระทำการตาม (a)-(e) โดยประสงค์ต่อผลแห่งการทำลายล้างอันเกิดจากการกระทำดังกล่าวนั้น และผู้กระทำจะต้องกระทำไปโดยมีมูลเหตุจูงใจ “เพื่อทำลายคนชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มศาสนาทั้งหมดหรือบางส่วน”^{๒๒}

^{๑๘} Rome Statute Article 6

For the purpose of this Statute, "genocide" means any of the following acts committed with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group, as such:

- (a) Killing members of the group;
- (b) Causing serious bodily or mental harm to members of the group;
- (c) Deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part;
- (d) Imposing measures intended to prevent births within the group;
- (e) Forcibly transferring children

^{๑๙} ประสิทธิ์ เอกบุตร และคณะ, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง โลกาวัดกับกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ, สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๕๑, น.๒๕.

^{๒๐} ปกป้อง ศรีสนิท, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ ๑๒, น.๔๕.

^{๒๑} Robert Cryer et.al, *supra* note 15, p.218.

^{๒๒} ปกป้อง ศรีสนิท, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ ๑๒, น.๔๗.

๔. หลักเกณฑ์การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาเรื่องหนึ่งโดยการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้อีกรัฐหนึ่ง ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ตั้งแต่การดำเนินคดีในชั้นสอบสวน ระหว่างพิจารณาคดี หรือหลังสิ้นสุดการพิจารณาคดีก็ได้ โดยวิธีการที่สามารถทำได้คือ รัฐที่ต้องการนำตัวผู้ร้ายมาดำเนินคดีจะต้องยื่นคำร้องอย่างเป็นทางการให้ต่างประเทศส่งผู้ร้ายมาให้ โดยรัฐที่ยื่นคำร้องให้ส่งตัวผู้ร้ายว่า “ประเทศผู้ร้องขอ” และเรียกรัฐที่จะส่งตัวผู้ร้ายว่า “ประเทศผู้รับคำร้องขอ” ซึ่งกรณีนี้ต่างประเทศจะส่งหรือไม่ก็ได้

ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ต่างประเทศเลือกที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดน ก็อาจดำเนินการได้ ๒ รูปแบบ รูปแบบแรกคือกรณีที่ได้มีการทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน ส่วนรูปแบบที่สองคือกรณีที่ไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกันแต่อาจใช้หลักต่างตอบแทน (reciprocity) คือ ถ้ารัฐหนึ่งสัญญาว่าจะส่งผู้ร้ายให้เป็นการตอบแทน อีกฝ่ายก็จะส่งผู้ร้ายมาให้เช่นกัน อย่างไรก็ตามรูปแบบการส่งผู้ร้ายข้ามแดนดังกล่าวทั้ง ๒ รูปแบบนี้จะต้องอยู่ภายใต้หลักการที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

๔.๑ หลักความผิดสองรัฐ (Double Criminality)

เป็นหลักการที่ประเทศที่ร้องขอหรือรับคำร้องขอจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้กันได้ ก็ต่อเมื่อความผิดที่ร้องขอได้ถูกกำหนดไว้เป็นความผิดตามกฎหมายอาญาสารบัญญัติภายในทั้งสองรัฐ กล่าวคือ หากฐานความผิดอาญาใดเป็นความผิดตามกฎหมายภายในรัฐหนึ่ง แต่ไม่มีความผิดตามกฎหมายภายในอีกรัฐหนึ่ง กรณีดังกล่าวนี้ก็ไม่อาจมีการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนมาได้ อนึ่งหลักการนี้เป็นหลักการตามจารีตประเพณี ระหว่างประเทศที่สำคัญที่จะมีสนธิสัญญาใดมายกเว้นไม่ได้อีกด้วย^{๒๓}

๔.๒ หลักการดำเนินคดีเฉพาะเจาะจง (Rule of Specialty)

รัฐผู้ร้องขอจะดำเนินคดีได้เฉพาะความผิดที่ได้ระบุในคำร้องขอเท่านั้น รัฐผู้ร้องขอไม่อาจดำเนินคดีได้ หากไม่ใช่ความผิดที่ได้กล่าวอ้างไว้ในคำร้องขอ นอกจากนี้ยังห้ามไม่ให้รัฐที่ร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่อไปยังรัฐที่สาม หากรัฐที่ได้รับคำร้องขอไม่ยินยอมอีกด้วย^{๒๔}

๔.๓ หลักการไม่พิจารณาคดีซ้ำ (Ne Bis in Idem)

เป็นหลักการห้ามดำเนินคดีสองครั้งกับการกระทำความผิดเดียว โดยประเทศผู้รับคำร้องจะไม่ส่งตัวผู้ร้าย ถ้าศาลภายในประเทศตนมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดกับอาชญากรแล้ว

๔.๔ หลักการไม่ส่งคนชาติ (Non-Extradition of Nationals)

เป็นหลักการที่ใช้ในประเทศระบบกฎหมายซีวิลลอว์ โดยจะส่งเฉพาะผู้ร้ายที่เป็นชาติอื่น เว้นแต่มีข้อยกเว้นในสนธิสัญญา หรือมีข้อยกเว้นที่รัฐบาลอนุมัติ

๔.๕ หลักการไม่ส่งไปประเทศที่มีโทษประหาร (Non-Extradition of Death Penalty)

เป็นหลักการที่ประเทศผู้รับคำร้องจะไม่ส่งตัวผู้ร้ายไปยังประเทศที่มีโทษประหาร เว้นแต่จะมีการทำคำรับรองกับประเทศผู้รับคำร้องเป็นรายคดีว่าจะไม่ลงโทษประหารชีวิตกับผู้กระทำความผิด เช่น

^{๒๓} ปกป้อง ศรีสนธิ, “สรุปการบรรยาย วิชา ความร่วมมือทางอาญาในภูมิภาคอาเซียน”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ จาก <https://bit.ly/2lvtlHh>

^{๒๔} เกชา สุขรมย์, “การส่งผู้ร้ายข้ามแดน : วิธีเอาตัวผู้กระทำความผิดที่หลบหนีในต่างประเทศกลับมาเพื่อดำเนินคดีหรือลงโทษ” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ จาก <https://bit.ly/2KhgFLQ>

ประเทศไทยมีโทษประหารในหลายฐานความผิด เช่น คดีฆ่าคนตาย คดียาเสพติด ทั้งนี้ แม้ประเทศไทยจะไม่มี การประหารจริงมาเป็นเวลานานแล้วก็ต้องไปทำคำรับรองกับผู้รับคำร้องว่าจะไม่ลงโทษประหารชีวิต

๔.๖ หลักการไม่ส่งคดีที่ไม่ใช่ความผิดอาญาโดยแท้ (Non-Extradition of Non-Criminal Offences)

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่อาจกระทำได้ในกรณีของความผิดทางการเมือง (political offences) และคดีทางทหาร (military offences) เพราะไม่ใช่คดีความผิดอาญาโดยแท้

๔.๗ หลัก Non-Refoulement

เป็นหลักการที่ประเทศผู้รับคำร้องจะไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้ามีหลักฐานอย่างน่าเชื่อถือว่ามี การเลือกปฏิบัติในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน หรือผู้กระทำความผิดไม่ได้รับการรับรองเรื่องสิทธิมนุษยชนตามที่บัญญัติ ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR) หรือได้รับอันตรายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ส่งไปแล้วถูกทรมาน หรือถูกบังคับให้สูญหาย ถ้าประเทศใดมีรายงานว่าการดำเนินคดีไม่ได้มาตรฐาน ICCPR ประเทศอื่นก็จะปฏิเสธ ไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ตามหลัก Non-Refoulement^{๒๕}

๕. บทวิเคราะห์ปัญหาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนในกรณีของการล้างเผ่าพันธุ์

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนในกรณีของ ความผิดฐานล้างเผ่าพันธุ์ โดยแบ่งประเด็นปัญหาการพิจารณาได้ดังต่อไปนี้ คือ

๕.๑ ปัญหาการขัดต่อหลักความผิดสองรัฐและการดำเนินคดีเฉพาะ

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าความผิดอาญาที่จะสามารถมีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันได้นั้น จะต้อง เป็นกรณีที่ความผิดอาญาที่ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายภายในของรัฐทั้งสองรัฐ ด้วยเหตุนี้การที่รัฐสมาชิกอาเซียน จะส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันได้โดยสะดวกนั้นจะต้องได้ปรากฏว่ารัฐสมาชิกทั้ง ๑๐ รัฐได้มีการกำหนด ฐานความผิดนั้นๆไว้ในระบบกฎหมายของตนเช่นเดียวกัน

^{๒๕} ปกป้อง ศรีสนิท, อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 22.

อย่างไรก็ตามเนื่องจากในบรรดาระัฐสมาชิกอาเซียนนั้นมีแต่เพียงประเทศกัมพูชา^{๒๖}ฟิลิปปินส์^{๒๗} สิงคโปร์^{๒๘} และอินโดนีเซีย^{๒๙} เท่านั้นที่ได้กำหนดความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ไว้ในกฎหมายอาญา ภายใน ดังนั้น หากพิจารณาจากหลักความผิดสองรัฐแล้วจึงเห็นได้ว่าเมื่อมีการกระทำความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์เกิดขึ้นแล้ว มีเพียงสามประเทศนี้เท่านั้นที่สามารถส่งตัวผู้กระทำความผิดฐานนี้ระหว่างกันเองเพื่อนำตัวไปดำเนินคดีได้ แต่อย่างไรก็ตามหากปรากฏว่าผู้ต้องหาในความผิดดังกล่าวได้หลบหนีเข้าไปในประเทศที่ไม่มีการกำหนดความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์แล้ว กรณีดังกล่าวย่อมเกิดความขัดข้องในการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน เพราะไม่เป็นไปตามหลักความผิดสองรัฐ เช่น หากมีการล้างเผ่าพันธุ์เกิดขึ้นในประเทศฟิลิปปินส์ แล้วผู้ต้องหากระทำความผิดฐานดังกล่าวหลบหนีเข้าไปในประเทศไทยที่ไม่มีการ

^{๒๖} Cambodia Criminal Code

Article 183 "Genocide" shall mean any of the following acts committed with the intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group, as such:

- (1) killing members of the group;
- (2) causing serious bodily or mental harm to members of the group;
- (3) deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole , or in part;
- (4) imposing forceful measures or voluntary means intended to prevent births within the group;
- (5) forcibly transferring children of the group to another group.

^{๒๗} Philippine Act on Crimes Against International Humanitarian Law, Genocide, and Other Crimes Against Humanity

Article 5(a) For the purpose of this Act, "genocide" means any of the following acts with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnic, racial, religious, social or any other similar stable and permanent group as such:

- (1) Killing members of the group;
- (2) Causing serious bodily or mental harm to members of the group;
- (3) Deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part;
- (4) Imposing measures intended to prevent births within the group; and
- (5) Forcibly transferring children of the group to another group.

^{๒๘} Penal Code of Singapore

Article 130D

A person commits genocide who, with intent to destroy, in whole or in part, a national, an ethnical, a racial or a religious group, commits any of the following acts:

- (a) killing members of the group;
- (b) causing serious bodily or mental harm to members of the group;
- (c) deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part;
- (d) imposing measures intended to prevent births within the group; or
- (e) forcibly transferring children of the group to another group.

^{๒๙} Law No. 26 Year 2000 - Establishing the Ad Hoc Human Rights Court of Republic of Indonesia

Article 8 The crime of genocide as referred to in Article 7 section a is any action intended to destroy or exterminate in whole or in part a national group, race, ethnic group, or religious group by:

1. killing members of the group;
2. causing serious bodily or mental harm to members of a group;
3. creating conditions of life that would lead to the physical extermination of the group in whole or in part;
4. imposing measures intended to prevent births within a group; or
5. forcibly transferring children of a particular group to another group.

กำหนดความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ไว้ในกฎหมายภายในแล้ว กรณีดังกล่าวนี้ประเทศฟิลิปปินส์จะร้องขอให้ประเทศไทยส่งตัวผู้ร้ายด้วยความยากลำบากเพราะขัดต่อหลักความผิดสองหลักซึ่งไม่อาจถูกยกเว้นได้ กรณีดังกล่าวจึงทำให้รัฐสมาชิกอาเซียนที่ไม่ได้มีการกำหนดความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์เอาไว้กลายเป็นที่หลบซ่อนตัวของอาชญากร (safe heaven) หรือยิ่งไปกว่านั้นหากผู้กระทำความผิดเป็นคนสัญชาติไทยที่ได้กระทำในประเทศฟิลิปปินส์แล้วประเทศไทยก็ไม่สามารถส่งตัวคนชาติตนไปดำเนินคดีที่ประเทศฟิลิปปินส์ได้อีกเช่นกัน เพราะจะเป็นการขัดต่อหลักไม่ส่งคนชาติ^{๓๐}

นอกจากนี้สืบเนื่องจากปัญหาการขัดต่อหลักความผิดสองรัฐ หากรัฐผู้ร้องขอจะแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการร้องขอในฐานความผิดอื่นที่ใกล้เคียงกับความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ที่รัฐผู้รับคำร้องขอได้กำหนดความผิดไว้ตรงกันแล้ว เช่น ความผิดฐานฆ่าคนโดยเจตนา กรณีดังกล่าวก็ยังคงมีประเด็นปัญหาต่อไปในเรื่องของหลักการดำเนินคดีเฉพาะต่อไปอีก กล่าวคือ รัฐผู้ร้องขอจะไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ได้ หากแต่สามารถดำเนินคดีในความผิดฐานฆาตกรรมซึ่งเป็นความผิดอาญาทั่วไปได้เพียงเท่านั้น หากคดีดังกล่าวได้ดำเนินไปจนมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแล้วการลงโทษนั้นก็ไม่ได้สัดส่วนกับความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำเพราะรัฐผู้ร้องขอสามารถลงโทษในอัตราตามฐานความผิดอาญาทั่วไปเท่านั้น ทั้งๆที่ในความเป็นจริงจำเลยได้กระทำความผิดอาญาระหว่างประเทศร้ายแรง เช่น เนื่องจากประเทศฟิลิปปินส์ไม่อาจร้องขอให้ประเทศไทยส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์มาได้ จึงร้องขอให้ส่งตัวในความผิดฐานฆาตกรรมมาแทน ศาลอาญาฟิลิปปินส์จึงสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้เพียงอัตราโทษในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาธรรมดาเพียงเท่านั้น โดยจะไม่สามารถดำเนินคดีในความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ภายหลังได้ตัวจากการร้องขอให้ส่งตัวในความผิดฐานฆาตกรรมได้ เพราะจะเป็นการขัดต่อหลักการดำเนินคดีเฉพาะ

๕.๒ ปัญหาการขัดต่อหลักการไม่ส่งไปประเทศที่มีโทษประหาร

แม้จะมีกรณีในประเทศรัฐสมาชิกอาเซียนได้กำหนดความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ ทั้งสองรัฐที่อาจสามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้โดยไม่ขัดต่อหลักความผิดสองรัฐก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากปรากฏว่ามีรัฐสมาชิกอาเซียนบางรัฐที่มีการกำหนดฐานความผิดดังกล่าวให้มีการระวางโทษประหารชีวิต หากรัฐดังกล่าวได้ร้องขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์มายังรัฐตนแล้ว รัฐผู้รับคำร้องขอก็ไม่อาจส่งตัวผู้ร้ายมาให้ได้แม้จะไม่ขัดต่อหลักความผิดสองรัฐก็ตาม เพราะการส่งตัวดังกล่าว ยังคงขัดต่อหลักการไม่ส่งไปประเทศที่มีโทษประหารนั่นเอง เช่น เมื่อมีผู้กระทำความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ภายในประเทศอินโดนีเซียซึ่งมีการกำหนดให้ความผิดดังกล่าวมีระวางโทษประหารชีวิต^{๓๑}แล้วหลบหนีไปยังประเทศกัมพูชามีการกำหนดโทษสำหรับดังกล่าวคือจำคุกตลอดชีวิต^{๓๒} กรณีดังกล่าวนี้แม้ทั้งสองประเทศจะได้กำหนดความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ไว้ในกฎหมายภายในทั้งสองรัฐก็ตาม แต่ถ้าหาก

^{๓๐} ปกป้อง ศรีสนิท, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ ๑๒*, น.๑๘๔.

^{๓๑} Law No. 26 Year 2000 - Establishing the Ad Hoc Human Rights Court of Republic of Indonesia

Article 36 Any person who perpetrates actions as referred to in Article 8, letter a, b, c, d or e, shall be sentenced to death or life in prison or to a maximum of 25 (twenty-five) years in prison and no less than a minimum of 10 (ten) years in prison.

^{๓๒} Cambodia Criminal Code

Article 184 Genocide shall be punishable by life imprisonment.

รัฐบาลอินโดนีเซียได้ร้องขอรัฐบาลกัมพูชาให้ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว กรณีดังกล่าวนี้รัฐบาลกัมพูชาที่ไม่อาจดำเนินการตามคำร้องขอของรัฐบาลอินโดนีเซียได้เพราะจะเป็นการขัดต่อหลักการไม่ส่งไปประเทศที่มีโทษประหารชีวิตนั่นเอง

๖. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

อาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์เป็นความผิดอาญาระหว่างประเทศร้ายแรงที่ทำลายความมั่นคงของสังคมโลกและความหลากหลายของมวลมนุษยชาติที่ประชาคมระหว่างประเทศจะต้องช่วยกันป้องกันและปราบปรามความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาในเรื่องของการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดดังกล่าวนี้ก็เป็นหนึ่งในกลไกที่สำคัญที่จะช่วยทำให้ภารกิจดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปได้ ทั้งนี้การกระทำความผิดอาญาดังกล่าวนั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องแต่เฉพาะทวีปแต่ยุโรปหรือทวีปอื่นๆเพียงเท่านั้นหากแต่ยังมีความเกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยเช่นกัน ประชาคมอาเซียนจึงควรตระหนักและกำหนดมาตรการต่างๆที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสากลเพื่อให้สามารถรับมือกับกรณีดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ มิฉะนั้นแล้วกรณีดังกล่าวย่อมเกิดปัญหาขึ้นเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งนอกจากจะกระทบต่อความมั่นคงของสังคมโลกจากการที่ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้แล้ว ยังเกิดปัญหาในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนด้วยกันเองอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนขอเสนอให้รัฐสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ กำหนดความผิดฐานอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ไว้ในกฎหมายอาญาภายในของตนเองโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงสถานะความเป็นภาคีของธรรมนูญกรุงโรมเลย แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้การส่งผู้ร้ายข้ามแดนสอดคล้องกับหลักความผิดสองรัฐและหลักการดำเนินคดีเฉพาะเจาะจงและนอกจากนี้หากได้มีการกำหนดความผิดไว้ในกฎหมายดังที่ได้เสนอไว้แล้วผู้เขียนยังขอเสนอให้ความผิดดังกล่าวนี้ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นอัตราโทษสูงสุดเท่านั้นเพราะจะเป็นการทำให้การส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นไปโดยไม่ติดขัดเนื่องจากมีสอดคล้องกับหลักการไม่ส่งไปประเทศที่มีโทษประหาร แต่ทั้งนี้อาจพิจารณาถึงความเหมาะสมในการแก้ไขบทลงโทษในความผิดอาญาตามกฎหมายอื่นให้มีอัตราโทษสูงสุดคือจำคุกตลอดชีวิตด้วยทั้งหมดเพื่อให้ได้สัดส่วนและสอดคล้องกันทั้งระบบ